

“AMOS DE LA SEVA SORT I INDEPENDENTS”

Antoni M. Oriol

Considerar el fet transcendent de l'existència dels pobles i de les nacions, si ens cenyim al pensament social cristià, només és pot fer des de la centralitat de l'home.

El papa *Pius XII*, l'any 1946, en el seu discurs amb ocasió de la imposició de la birreta a un grup de nous cardenals, denunciava allò que caracteritza els imperialismes colonials, el perill dels quals és l'autoestimació exagerada, l'autoatenció exclusiva: el risc típic dels nacionalismes exagerats, que els duu al menyspreu i a la ignorància dels valors de les altres nacions. En canvi, afirmava el Papa: “L'home, com Déu el vol i l'Església l'abraça, no se sentirà mai fermament fixat en l'espai i en el temps sense territori estable i sense tradicions”; i precisava: “l'estabilitat del territori i l'adhesió a les tradicions pròpies, indispensables per a la sana integritat de l'home, són encara elements fonamentals de la comunitat humana”.

Aquestes paraules del Papa Pacelli són il·luminadores per la càrrega antropològica que contenen: Déu, ha pensat l'home talment que li sigui essencial formar part d'un poble (territori i tradicions). Per tant, el dret fonamental dels homes a existir reclama forçosament la realització del dret a existir dels pobles.

Des de la perspectiva existencial, *Joan Pau II* remarcava, a l'Assemblea plenària de Justícia i Pau de l'any 1980, que els pobles “han de poder exercir lliurement el seu dret al manteniment i al desenvolupament de la seva pròpia identitat, del seu patrimoni cultural, del seu esdevenidor, bo i tenint els mitjans de romandre amos de la seva sort i independents. Han de ser capaços de desenvolupar els seus propis recursos i de rebre una compensació adient pels fruits del seu esforç. Han de poder compartir les riqueses autèntiques del seu patrimoni amb els altres. Breument, han de poder esdevenir realment plens participants dins la família de les nacions”.

Des de la perspectiva relacional, el mateix Papa i en el mateix any, afirmava als representants de les Organitzacions Internacionals Catòliques que “cal promoure intercanvis entre els pobles, a fi de permetre a cada un d'atorgar-se una identitat pròpia, fundada sobre una concepció dinàmica de la cultura, que enfonsa les seves arrels en el passat, es nodreix de diverses aportacions històriques i esdevé creadora de noves expressions, tot restant fidel alhora als seus valors propis i oberta als d'altres, així com a un esdevenidor de progrés”. I seguint en l'àmbit relacional, *Joan Pau II* remarcava davant del primer ambaixador de Croàcia a la Santa Seu (any 1992), després que aquell país recobrés la independència que “La noblesa d'un poble és saber coexistir serenament amb altres pobles i mantenir-se obert i acollidor”.

A aquests aspectes antropològics, que fonamenten l'existència dels pobles, és enriquidor afegir la reflexió de caire directament teològic que el Papa *Francesc* va fer en ser entrevistat, fa poques setmanes, per a la revista dels jesuïtes *La Civiltà Catòlica*. En parlar sobre l'Església afirmava: “Una imatge de l'Església que em complau és la de poble sant fidel a Déu. És la definició que utilitzo sovint i, d'altra banda, és la de *Lumen gentium*,¹². La pertinença a un poble té un fort valor teològic; Déu, en la història de la salvació, ha salvat un poble. No existeix identitat plena sense pertinença a un poble. Ningú no se salva sol, com a individu aïllat, sinó que Déu ens atreu tenint en compte la complexa trama de relacions interpersonals que s'estableixen en la comunitat humana. Déu entra en aquesta dinàmica popular”.

Novament, emmarquem aquestes reflexions en la nostra realitat social més immediata, la del poble de Catalunya. L'existència d'aquest nostre poble ens és, d'una banda, essencial per ser “tal com Déu ens vol i l'Església ens abraça” i, de l'altra, perquè des d'aquesta realitat som atrets per Déu.